

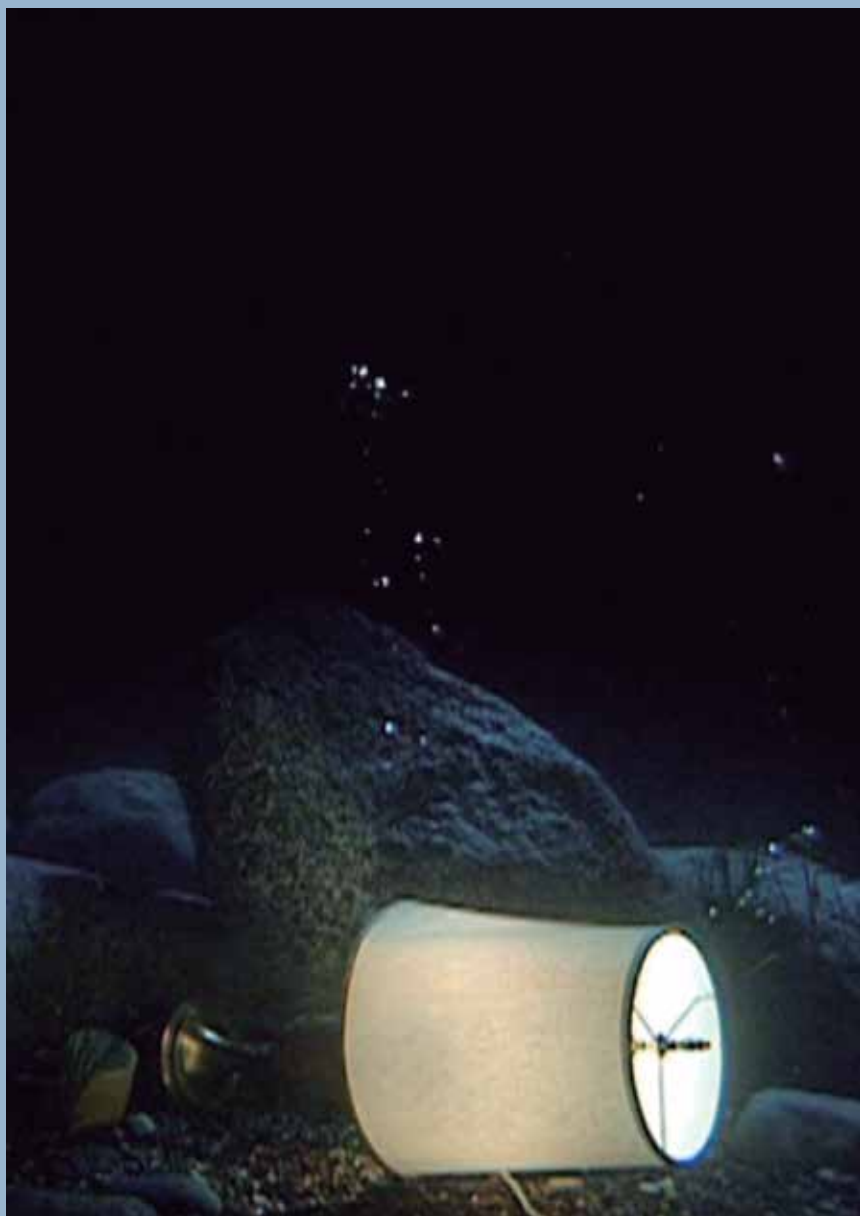
Bill Viola

meets Varèse

Intèrprets Catalans
Dijous, 24 d'octubre
de 2019 – 19 h
Petit Palau

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

Taca i toca (fragment)

“La lletra muda. La lletra viscuda dos cops: damunt del temps i enllà del traç. El cos obstinat a no dir amor sense canvi, a no donar amor sense idea ni escala”.

—*Amor a la brega*, 2018
 Blanca Llum Vidal

Programa

Pere Méndez, saxofon
Ensemble Simfònic de l’ESMUC
Ernest Martínez-Izquierdo, director

I

Joan Magrané (1988)
L’argent com viu (2017)

Jörg Widmann (1973)
Freie Stücke (2002)
 (I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX i X)

II

Edgard Varèse (1883-1965)
Déserts (1950-1954)
 amb projecció de l’obra *Déserts* de Bill Viola

Durada de la pausa: 15 minuts

Els sons d’una cerimònia estètica

Situat en l’art contemporani amb una autoritat que beu de la iconografia primitiva i la mitologia, que s’endinsa en les arrels de l’art i la religió, Viola cerca el seu vocabulari visual en les profunditats del cos humà i la seva psique. Confrontant-nos amb les seves obres, en lloc de proveir-nos d’objectes d’art consumibles o d’entreteniment, Viola introdueix una visió moderna de l’espiritualitat en una particular invitació a aprofundir en el camí del coneixement del jo i de l’ésser: un camí de naixement, mort i renaixement.

Si per als grecs *fotografia* vol dir “escriure amb llum”, un concepte que relaciona la visió i l’expressió, Viola persegueix un objectiu antic: la revelació de diferents capes de la consciència humana. Basats en imatges realistes, els seus projectes van més enllà de la representació, a fi de –a partir de molts nivells d’experiència– desafiar l’espectador posant en evidència les seves expectatives, prejudicis i patrons de visualització. “*La véritable investigation té a veure amb la vida i amb ser un mateix; el mitjà només és l’eina per dur a terme aquesta investigació*”, diu Viola.

Sens dubte, Viola posa una atenció especial en el detall de la paleta de sons amb què treballa. El so és, per tant, un element vital de l’experiència de la seva obra (tan important com la imatge o l’espai en què es mostra). L’ús del so ajuda que l’obra també sigui visualment abstracta, una abstracció que hi és consubstancial. El so amplifica l’efecte sobre les figures i està dissenyat delicadament per complementar, subratllar i emfatitzar les imatges creades.

Déserts (1994) és una obra creada per sincronitzar-se amb la interpretació de la peça *Déserts* (1954) del compositor Edgar Varèse. Les referències al desert són centrals en l’obra de Viola, un tema i motiu recurrent entès com a paisatge somiat, ple d’ambigüitat, marc de sensualitat d’una realitat punyent i misteriosa on es troben el món interior i exterior de l’ésser humà. L’any 1981 Viola i la seva dona, Kira Perov, s’instal·len al sud de Califòrnia per ser a prop dels paisatges austers del desert. “*El poder que té el desert és que redueix les dimensions i la importància de l’individu fins a convertir-lo en un diminut punt negre. Els sentits se’ns mostren ridículament incapaços de copsar un medi d’una immensitat tan aclaparadora. La mort és a tot arreu; un hi pren consciència de la pròpia mortalitat*”.¹ Varèse també planteja musicalment aquesta dimensió psicològica.

Si Bill Viola, al costat de Joan Fontcuberta són els nostres artistes convidats de la temporada, les dues obres següents estan signades pels nostres compositors residents: Joan Magrané i Jörg Widmann.

El mateix Magrané ens explica que el títol, *L’argent com viu*, és una variant lliure de la dita d’origen medieval “ser com l’argent viu” i que s’utilitza, encara que molt rarament avui dia, per descriure un caràcter nerviós. En la presentació de l’obra, el compositor ens explica que “*es tracta d’una partitura per a saxo soprano solista i grup de set instruments (format per: flauta, clarinet, vibràfon, piano i trio de cordes); m’he servit tant del significat figurat de la frase com del seu sentit literal. Així doncs, la secció principal de la peça, la secció que l’obre i la domina, és de caràcter mogut i vibrant i, al mateix temps, les línies del solista són recollides per la resta d’instruments a mode d’espurnes creant diferents brillantors més o menys complexes (com ara un estri de plata, d’argent, exposat a una llum canviant). A part, i en contrast, apareix dues vegades al llarg de l’obra una altra secció aspra i austera, despullada però expressiva, caracteritzada per línies melòdiques gairebé vocals on el solista es fon amb la resta d’instruments. Al bell mig s’hi imposa encara una altra secció de gran virtuosisme on el saxo i l’ensemble dialoguen vertiginosament, com entre focs d’artifici. Abans de la fi, el saxo emprèn un petit viatge totalment sol (només acompanyat per la ressonància que resta de l’últim acord del piano) en una cadència que serveix com a resum de tot el que hem escoltat*”.

D’altra banda, l’obra de Widmann es va estrenar l’any 2002 a la Philharmonie de Colònia. Widmann ens la introdueix d’aquesta manera: “*Després d’unes quantes peces més grans tractant el domini d’una gran forma i un flux musical, aquestes peces s’inspiren en el desig de concentració i reducció. Les deu peces són diferents en tots els sentits. En cada cas, hi he volgut treballar un fenomen sonor del tema principal (pols, raonament, soroll, unanimitat, estructures de sorpresa, etc.). Totes les parts estan entrellaçades. La conclusió (o mirall) de cada peça és la inicial de la següent. Així, es tracta de narracions contínues. Per tota la seva brevetat, és a dir, una reducció en l’horitzontal, aquestes peces a la vertical han estat clarament voluptuoses per les meves circumstàncies, la meva primera peça d’ensemble (9 vents, 5 cordes, 2 percussionistes)*”.

Aquesta sessió representa una cerimònia estètica de posar en diàleg alguns creadors majúsculs triats pel Palau de la Música Catalana per acompanyar-nos durant la temporada 2019-20.

Victor Garcia de Gomar, director artístic del Gran Teatre del Liceu

^[1] LONDON, Barbara. “Bill Viola: The Poetics of Light and Time”. A: *Bill Viola: installations and videotapes* (catàleg d’exposició). Nova York: The Museum of Modern Art, 1987; pàg. 13.

Biografies

Pere Méndez, saxofon

Graduat per l'ESMUC, està cursant un màster de música de cambra a la Hochschule für Musik de Basilea. Treballa regularment amb els músics Nacho Gascón, Jonathan Brown (Quartet Casals), Kennedy Moretti, Claudio Martínez-Mehner, Sergio Azzolini, Rainer Schmidt (Hagen Quartett), Hatto Beyerle (Alban Berg Quartett) o Johannes Meissl, entre d'altres.

Apassionat per la música de cambra, és membre fundador del Kebyart Ensemble, quartet amb el qual ha guanyat diversos concursos: Premi El Primer Palau 2016, Premi BBVA de Música i Orpheus Swiss Chamber Music Competition.

A més a més, ha col·laborat amb l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya, Jove Orquestra Nacional de Catalunya, BCN216 i la Banda Municipal de Barcelona.

Al llarg de la seva carrera ha rebut el suport de les fundacions Anna Riera, DOMS Stiftung i Duran & Martí, i des de l'any 2017 és artista Selmer i Vandoren.

Ensemble Simfònic de l'ESMUC

L'Ensemble Simfònic de l'ESMUC forma part de les formacions de caràcter estable que constitueixen la formulació visible de l'activitat acadèmica instrumental de l'Escola Superior de Música de Catalunya, conjuntament amb l'Orquestra Simfònica, la Cobla, el Conjunt de Música Antiga, la Banda, la Big Band i els conjunts de Música Tradicional i Flamenco.

En aquesta ocasió, l'Ensemble afronta com a conjunt un programa que requereix un grau més d'exigència i d'excel·lència. Amb la direcció d'Ernest Martínez Izquierdo, la participació dels joves estudiants de l'ESMUC aportarà una nova dimensió al repertori contemporani d'Edgar Varèse, Jörg Widmann i Joan Magrané, graduat en composició per l'ESMUC.

La participació dels estudiants en l'orquestra té un component d'avaluació, perquè forma part del currículum. Tanmateix, potser l'afegit més important d'aquesta orquestra és el seu caràcter professionalitzador. Al llarg d'una setmana d'assajos els estudiants participants treballen amb el director de la formació amb dinàmiques professionals que els aporten una experiència real amb vista a mostrar els resultats de la feina feta i que constituïran un bagatge excel·lent per al seu futur com a intèrprets.

La formació de l'ESMUC ha estat dirigida per Salvador Mas, Jaime Martín, Enrique Mazzola, Patrick Cohën-Akenine, Lutz Köhler, Jordi Mora, George Pehlivanian, Edmon Colomer, Xavier Puig, Francesc Prat i Ernest Martínez Izquierdo, entre d'altres.

Amb la col·laboració de:

Troba'ns a:

www.palaumusica.cat

D.L.: B 21466-2019

També et pot interessar

L'Hivernacle
Diumenge, 27.10.19 – 02 h
(matinada entre dissabte 26 i diumenge 27)
Petit Palau

Preu: 12 euros

**William Basinski
& Evelina Domnitch + Dmitry Gelfand**
Elegia per a un temps renascut
(performance visual i sonora)